

زیارت غدیریّه و زیارت جامعہ کبیره دو میراث امام هادی (ع)

امام هادی (ع) نه تنها تعلیم و تعلم و نگاهبانی فرهنگ اسلامی را در مدینه عهده‌دار بود، بلکه در امر به معروف و نهی از منکر و مبارزه پنهان و آشکار با خلیفه ستمگر وقت یعنی متوکل عباسی آنی آسایش نداشت.

امام هادی (ع) نه تنها تعلیم و تعلم و نگاهبانی فرهنگ اسلامی را در مدینه عهده‌دار بود، بلکه در امر به معروف و نهی از منکر و مبارزه پنهان و آشکار با خلیفه ستمگر وقت یعنی متوکل عباسی آنی آسایش نداشت.

به گزارش خبرنگار دین و اندیشه خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، نیمه ماه ذی‌الحجه سال 212 هجری قمری مصادف است با سالروز ولادت دهمین پیشوای شیعیان امام علی‌النقی (ع)، پدر آن حضرت، امام محمد تقی جوادالائمه (ع) و مادرش سمانه از زنان درست کردار پاکدامنی بود که دست قدرت الهی او را برای تربیت مقام ولایت و امامت مأمور کرده بود و چه نیکو وظیفه مادری را به انجام رسانید و بدین مأموریت خدایی قیام کرد. نام آن حضرت، علی و کنیه آن امام همام " ابوالحسن " و لقب‌های مشهور آن حضرت " هادی " و " تقی " بود.

حضرت امام هادی (ع) پس از پدر بزرگوارش در سن 8 سالگی به مقام امامت رسید و دوران امامتش 33 سال بود. در این مدت حضرت علی‌النقی (ع) برای نشر احکام اسلام و آموزش و پرورش و شناساندن مکتب و مذهب جعفری و تربیت شاگردان و اصحاب گران قدر گام‌های بلندی برداشت. ایشان نه تنها تعلیم و تعلم و نگاهبانی فرهنگ اسلامی را در مدینه عهده‌دار بود و لحظه‌ای از آگاهاه کردن مردم و آشنا کردن آنها به حقایق مذهبی نمی‌آسود، بلکه در امر به معروف و نهی از منکر و مبارزه پنهان و آشکار با خلیفه ستمگر وقت یعنی متوکل عباسی آنی آسایش نداشت.

برخی از اقدامات امام هادی علیه‌السلام

1. ایجاد آمادگی فکری شیعیان جهت ورود به عصر غیبت:

فراهم کردن زمینه ورود شیعه به عصر غیبت، از اقدامات اساسی امامان شیعه علیه‌السلام بود، که همواره شیعیان را متوجه این امر می‌کردند. در این راستا امام هادی علیه‌السلام هم اقداماتی انجام داده‌اند که از جمله آنها بیان روایات فراوان در مورد فرا رسیدن و نزدیک بودن عصر غیبت، بشارت به ولادت حضرت حجت و مخفی بودن ولادت و هشدار این که مبدا مخفی بودن باعث تردید شما شیعیان گردد، کم کردن تماس مستقیم شیعیان با حضرت، به طوری که در سامرا مسائل شیعیان از طریق نامه یا نمایندگان حضرت پاسخ داده می‌شد، تا از قبل برای شرایط و تکالیف عصر غیبت و ارتباط غیر مستقیم با امام آمادگی داشته باشند، تأیید برخی از کتب فقهی و اصول روایی شیعه، ارجاع سؤالات شیعیان به وکلا و توجیه وکلا نسبت به پرسش‌های شیعیان، با توجه به انحرافات و شبهات آن روز.

2. مبارزه با انحرافات

غالیان کسانی بودند که بر مبنایی نادرست، امامان معصوم علیه‌السلام را تا مقام خدایی (نعوذبالله) بالا می‌بردند. امام هادی علیه‌السلام همانند امامان قبلی موضع خویش را در قبال آنان روشن می‌ساخت و آنان را از گروه شیعه نمی‌دانست و حتی در نامه‌های مختلف، غالیان را افرادی مشرک و کافر معرفی می‌فرمود و بیزاری خویش را از آنان به صورت آشکار اعلام می‌نمود. گروه دیگری از منحرفان، صوفیان بودند که معمولاً با کناره‌گیری از دنیا، به شکل ریاکارانه در مقابل امام هادی علیه‌السلام می‌ایستادند. امام هادی علیه‌السلام شیعیان را از نزدیک شدن و هم نشینی با آنان و ورود به جلسه‌هایشان به شدت برحذر می‌داشت و آنان را هم‌نشینیان شیطان و نابود کننده پایه‌های دین و پیروان این گروه را نادانان می‌دانست و کسانی را که به آنها گرایش پیدا می‌کردند، احق معرفی می‌فرمود.

3. تربیت نیرو و افراد شایسته

یکی از اقدامات و فعالیت‌های ائمه علیه‌السلام پرورش شاگردان و افراد شایسته بوده است. امام هادی علیه‌السلام نیز با توجه به پراکندگی شیعیان در مناطق مختلف و وجود شبهات و انحرافات، نیروهایی را که استعدادها لازم را داشتند شناسایی کرده و آنان را جهت پیشبرد اهداف اسلامی تربیت می‌فرمودند. این افراد افزون بر روایاتی هستند که سخنان و روایات امام هادی علیه‌السلام را نقل می‌نمودند. برخی از این افراد همان کسانی هستند که وکالت آن حضرت را عهده دار بودند. برجسته‌ترین این افراد عبارتند از: عبدالعظیم حسنی (ره)، که مرقد وی در شهر ری است و از یاران امام عسکری علیه‌السلام بوده است. حسن بن راشد، مشهور به ابوعلی و وکیل امام هادی علیه‌السلام بوده است. عثمان بن سعید عمری، که از یازده سالگی در محضر امام هادی علیه‌السلام بود و بعدها یکی از نمایان خاص امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف شده است.

4. تقویت سازمان وکالت

با توجه به لزوم ارتباط بین رهبری و پیروان و پراکندگی شیعیان در اقصی نقاط بلاد اسلامی و با وجود خفقان عباسی و لزوم حفظ شیعیان و از همه مهمتر با توجه به اینکه امام علیه‌السلام در حصر و تحت نظارت و کنترل بوده‌اند، خیلی از شیعیان در بلا تکلیفی به سر می‌بردند. به همین علت سازمان وکالت که به صورت مخفی شکل گرفته بود و از زمان امام صادق علیه‌السلام فعالیت خود را آغاز نمود، در دوران امام هادی علیه‌السلام نیاز به تمهیدات بیشتری داشت.

در زمان امام هادی علیه‌السلام شیعیان ایران، عراق، یمن و مصر ارتباط مستمر و خوبی با حضرت داشتند. وکلای امام علیه‌السلام علاوه بر جمع آوری خمس و ارسال آن به امام علیه‌السلام، در مسائل کلامی و فقهی نیز نقش سازنده‌ای داشته‌اند و

در جا انداختن امامت امام بعدی و ورود شیعه به عصر غیبت، تلاش خستگی ناپذیری از خود به نمایش گذاشتند. (البته گاهی افرادی از این وکلا دستخوش انحراف از خط امام علیه السلام شده و مورد تکذیب آن حضرت هم واقع می‌شدند. در این شرایط کسان دیگری جایگزین آنها می‌شدند.)

این شبکه ارتباطی چنان اهمیت داشت که متوکل را به فکر کنترل و نابودی آن انداخت و با تشکیل نیروهایی ویژه به دستگیری، شکنجه، حبس و شهادت برخی از وکلای امام علیه السلام در نقاط مختلف اقدام کرد، اما موفق نشد این شبکه گسترده را از میان بردارد.

5. تبیین مقام شامخ امامت از طریق زیارت غدیریه و زیارت جامعه

در زمان امام هادی علیه السلام اصل امامت باید معرفی می‌شد، چون ائمه علیهم السلام و فضائل و جایگاه ایشان رو به فراموشی می‌رفت. امام هادی علیه السلام پدران و اجداد گرامی خود را با بیان زیارات معرفی می‌کردند. مجموعه این زیارات و ادعیه به عنوان یک دائرة المعارف شیعه به حساب می‌آید و در بردارنده دلایل بسیار استوار در حقانیت ائمه اطهار و اهل بیت علیهم السلام می‌باشد.

زیارت جامعه کبیره

این زیارت از مشهورترین، برترین و شناخته شده‌ترین زیارات ائمه علیهم السلام است. شیعیان نسبت به خواندن آن بخصوص روزهای جمعه توجه خاصی دارند. شیخ طوسی (ره) در التهذیب و شیخ صدوق (ره) در الفقیه آن را نقل کرده‌اند. علامه مجلسی (ره) در مورد صحت سند آن که به درجه قطع رسیده می‌گوید: «این زیارت دارای بهترین سند، عمیق‌ترین مفهوم، فصیح‌ترین الفاظ، بلیغ‌ترین معنا و عالی‌ترین شأن است. امام هادی علیه السلام در این زیارت شاخصه‌ها و پایه‌های اصلی شیعه را بیان فرمودند.

زیارت غدیریه

این زیارت به زیارت امیرالمؤمنین در عید غدیر خم معروف است. در سالی که معتصم امام علیه السلام را از مدینه به سامرا فراخواند، ایشان به زیارت امام علی علیه السلام در نجف اشرف رفته و این زیارت را قرائت کردند که در ضمن آن 150 منقبت از مناقب امام علی علیه السلام را بیان فرموده و از برخی مشکلات سیاسی و اجتماعی که ایشان را آزرده کرده بود، سخن گفتند. این زیارت از زیباترین، اصیل‌ترین، بدیع‌ترین و پربارترین زیارت‌هاست. در زمانی این زیارت توسط امام هادی علیه السلام قرائت شد که امامت به فراموشی سپرده شده بود. امام هادی علیه السلام در ضمن زیارت با ترسیم مظلومیت امام علی علیه السلام و هشدار به مردم، آنان را از خواب غفلت بیدار می‌کند.

امام هادی (ع) در سال 254 هجری به وسیله زهر توسط معتمد عباسی به شهادت رسیدند.

احادیثی گهربار از امام هادی (ع)

- * مسخره کردن و شوخی‌های بی مورد از بی‌خردی است و کار انسان‌های نادان می‌باشد.
- * مردم در دنیا به وسیله ثروت و تجملات شهرت می‌یابند ولی در آخرت به وسیله اعمال محاسبه و پاداش داده خواهند شد.
- * حسد موجب نابودی ارزش و ثواب حسنات می‌گردد.
- * تکبر و خودخواهی جذب کننده دشمنی و عداوت افراد می‌باشد.
- * عجب و خودبینی مانع تحصیل علم خواهد بود و در نتیجه شخص را در پستی و نادانی نگه می‌دارد.
- * بخیل بودن بدترین اخلاق است.
- * طمع داشتن خصلتی ناپسند و زشت می‌باشد.
- * علم و دانش بهترین یادبود برای انتقال به دیگران است.
- * ادب زیباترین نیکی‌ها است.
- * فکر و اندیشه آئینه صاف و تزئین کننده اعمال و برنامه‌هاست.
- * هرکس به خویشتن اهانت کند و کنترل نفس نداشته باشد خود را از شر او در امان ندان.